

Fritt fall i owner's cabin

Är det rekreation eller race på gång..? Och vart har de svenska sjökojs-traditionerna tagit vägen?

Det undrar en missförstådd och blåslagen Ronald Rybbe i denna betraktelse över livet till sjöss.

Kulmen... på min fullständiga indignation över hur illa anpassade en del inredningar är för långfärdssegling kom under ett Gotland Runt för några år sedan, då jag seglade på en mycket vanlig och för 80-talet typisk svensk familjeseglare i 10-metersklassen.

Besättningen, som kände varandra sedan tidigare Gotland Runt, var, förutom skepparen som tyckte "att det vore kul om man kunde vinna någon gång", helt inställd på rekreation snarare än kappsegling. Olyckligtvis hade jag inte alls uppfattat det så när jag blev ombedd att segla med. Men våra referensramar är också väldigt skiftande, vilket jag blev varse strax före start i hemmahamnen, vid den sedvanliga urlastningen av all onödig, skrymmande och tyngande utrustning.

Det mesta av det jag bar upp ur akterstuv och andra gömmor åkte ner i båten igen. "Det kunde vara bra att ha", tyckte den övriga besättningen. Visserligen var det skepparens idé, men jag har än i dag inte förstått vad vi skulle "ha" porslinsvasen med de torkade blommorna till.

Skepparen, som var raka motsatsen till kapten Bligh, svettades och vändades över mina auktoritära krav och försökte medla, samtidigt som kraven var helt stick i stäv med majoritetens önskningar. Inte minst ekonomichefens, som tyckte sig ana en förlorad grad i rangordningen när jag någon enstaka gång fick min vilja igenom. När så besättningen med upprörda känslor konsekvent vägrade att lasta ur ett portabelt sol-

parasoll, gav jag upp. Jag började ana att jag befann mig i fel miljö med helt fel referensramar.

– Du förstår, sa skepparn, – solparasollet brukar vi använda när det är bleke och solsken, för då dukar vi med sill och nubbe uppe i sittbrunnen och då är det bra med ett solparasoll...

Jag blev mållös.

– Har du förstått?! sa ekonomichefen i ett försök att ta tillbaka förlorad auktoritet.

– Vi måste ju ha lite kul också..., försökte försäljningschefen som ville vara lite mer kamratlig.

De övriga pauserade lite nervöst och väntade på min uppsägning, när skepparen i ett försök att dämpa min frustration fortsatte med ett:

– Jag vet ett ställe i båten där det inte ligger i vägen!

Ill. Olle Landsell

– Ja, ja, men för tusan, det VÄGER... stönade jag. Men det enda svar jag fick var ett förläget leende när han och parasollet försvann ner i båten.

Nu var det för sent att ångra sig och utmaningen att segla med 'parasollgänget' hade i ett slag blivit maximal.

Det som så fint i brochyerna brukar kallas för owner's cabin bestod i detta fall av en enorm säng med en total bredd på minst två och en halv, kanske t o m tre meter. Den hade i alla fall gott och väl rymt fyra trötta sjömän i var sin sjökoj, om det funnits längsgående avbalkningar. Men det gjorde det inte. Det var inte alls meningen att man skulle sova i denna jättesäng när båten lutar.

Skepparen, som under ett tidigare Gotland Runt blivit varse båtens oförmåga att

*Med mina
nästan hundra kilo
passerar jag
centrumlinjen och
dundrar rakt genom
skepparns spånskive-
konstruktion, som
splittras till fullständig
flisved*

tals vild krängning och stampning, så somnade jag märkligt nog.

Som jag upplevde det, så hade sömnen varat en ytterst kort stund och jag ligger fortfarande på rygg, när jag vaknar av att seglen slår våldsamt i den nu styva kulingen.

Plötsligt kränger båten hastigt över åt babord och kroppens tryckpunkt flyttar sig från ryggen via högersidan till vad som skulle ha blivit framsidan av kroppen – men där finns absolut ingenting att vila emot. Under den snabba överhalingen griper jag yrvaket och instinktivt tag i närmast tillgängliga föremål; det är bokhyllan som händerna fått grepp om och som nu befinner sig bakom nacken ovanför mig. Med fötternas ovarsidor finner jag någon form av högst tillfälligt fäste mot en kant på skottet mot akterstuvén.

Adrenalinets sprutar nu runt i ådrorna. Jag upplever det som oändligt långa, fasansfulla sekunder när jag hänger där krampaktigt i kolmörkret. Samtidigt känner jag hur det över nacke och rygg börjar rasa prylar ur bokhyllan och vidare ner på avbalkningen i mitten av kabinen. Jag förstår att fallet är oundvikligt och att det är omöjligt att skydda alla viktiga kroppsdelar och undrar vilka jag ska offra. Smärtan i

fingrarna ökar samtidigt som plywooden börjar svikta och knaka betänkligt alltförersom lutning och belastning ökar, och jag förbannar mig själv för att ha hamnat i denna situation.

Genom att rorsman under stagvändningen – för det är en sådan vi håller på med – har fått båten att tappa all fart, vrider hon sig nu ner till en vinkel långt nedanför dikt bidevind på styrbordshalsen. Snart är vi nere på 130-140 grader från förra kursen – totalt exponerade för vindens kraft. Jag hör dunsar och upprörda röster när folk ramlar omkull under det att krängningen ökar. Samtidigt känner jag i mörkret mycket tydligt hur båten lyfts upp på kammén av en stor våg, vilket innebär att vi utsätts för ett än mer ökat vindtryck. Båten är utrustad med självsäländande fock, vilket gör att skoten för både fock och stor är fullt hemtagna under hela slaget, och vi kränger nu våldsamt med hårddskotade segel tvärs mot vinden.

Smärtan i fingrarna har nu redan passerat det omänskliga, och när bokhyllan lossnar störtar jag i fritt fall med ett vrål nedåt i mörkret. Med mina närmare ett-hundra kilo passerar jag strax centrumlinjen och dundrar rakt igenom skepparens spånskivekonstruktion, som splittras till fullständig flisved. Jag känner mig som en fakir, kramande ett knippe rivningsvirke fullt med spik och annan bråte som störtar ner i en sopcontainer. Samtidigt hinner jag undra över om jag kommer att överleva, eller krossa någons bröstorgå där nere i lå.

Som väl är har kamraten lämnat sin sovplats när jag med ett brak landar i babords bokhylla. Pang...! Det smärtar i bakhuvudet. Under några sekunder ser jag en massa ljusa punkter som rör sig likt mareld. Vad i helv... – parasollet!

Där ligger jag nu kippande efter luft, kvidande, svärande, med fötterna uppåt och huvudet nedåt, halvt begravd i ännu mera bråder och annan bråte som likt smålaviner följt efter i fallet.

Upppe i sittbrunnen är det vid det här laget fullt kaos med flera skärrade tonarter och röstlägen och jag konstaterar att 'parasollgänget' just nu inte har en tanke på sill och nubbe, detta står helt klart.

Ingen har heller noterat min belägenhet.

Uppgiften och fullständigt indignerad rakar jag undan parasoll och annat skräp, vänder min mörbultade kropp och det värkande huvudet mot aktern och funderar över vart de svenska sjökojstraditionerna tagit vägen. Och varför har ingen djäkla båtbyggare gjort ett specialfack för solparasoll?

Hajar dom ingenting? Eller...?

Fotnot Så långt den indignerade Ronald Rybbe. Den som vill läsa mer om den konstruktive Roland Rybbes syn på sjökojer och hur man enkelt ordnar sådana på vanliga familjebåtar, rekommenderas att gå vidare till artikeln på sid. 41.

vila sin besättning under gång, hade på min inrådan till detta Gotland Runt försökt avhjälpa bristen genom att bygga åtminstone en långsgående avbalkning av spånskivor och regler på mitten av jättebädden, där dynorna ändå var delade på längden. På så vis kunde denna enorma sängkammare hårbärga en trött sjöfarare i lovart, även om nu 'lovart' i detta fall inte kunde bli mer än mot avbalkningen i mitten av båten. Dock var det lika illa ställt med skepparens praktiska handlag med snickerivaror som med båtvarvets kunskande om långfärdssegling, skulle det visa sig, varför det hela höll på att sluta med en fullständig katastrof.

Det årets Gotland Runt var ganska blåsig och någonstans utanför Faludden på Gotlands sydosstsida skulle så underteck-